

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АР-м и КЪЭРАЛЫГЪО СОВЕТ — ХАСЭМ

Зэнэкъокъугъэх, зэдэштэныгъэм къыфэкӀуагъэх

Регламентым, нэмыкӀэу къэпӀон хъумэ, Парламентым ежы закон зэригъэнафэрэм тетэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм изэхэсыгъо мазэм зэхаштэ. Тыгъуасэ, жъоныгъуакӀэм и 30-м, шылэгъэ япшыкӀухэнэрэ зэхэсыгъор зэришагъ Парламентым и Тхьаматэ игуадзэу Іэщэ Мухъамэд. Зэхэсыгъом хэлэжыагъэх АР-м и Лышхъуэ ТхьакӀушынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпӀыл Муратэ, федеральнэ инспектор шхьалэу Адыгеим шылэ Лылуужу Адам, суд ыкӀи правэ-ухъумэкӀо, хэбзэ гъэцӀэкӀэкӀо ыкӀи муниципальнэ органхэм, общественнэ организациехэм ялыкӀохэр, нэмыкӀхэу зэхэсыгъом рагъэблэгъагъэхэр.

Хабзэ зэрэхъугъэу, пэшорыгъэшхэу зэхэгъуоцогъэ повесткэу зытегушылӀштхэ Іофыгъохэр зыгъэнафэхэрэр ухэсыгъэ-нымкӀэ зэхэсыгъор рагъэжыагъэх. Ащ Іофыгъо щӀкӀ хэтыгъ. ЗэхэкӀыныгъэхэр афамышхэу, ахэр зӀкӀ игъо алъэгъугъэх, повесткэр аухэсыгъыкӀи ІофшӀӀныр рагъэжыагъ.

Іофыгъохэм зӀкӀэлъыкӀуагъэу ялагъэм рыгъуазэхъэ, апӀэу законопроектитӀу хӀплъагъэх. Ахэм къатегушылӀзэ, псӀолӀэшӀынымкӀэ, транспортымкӀэ, гъогу ыкӀи унэ-коммунальнэ хъызмэтымкӀэ министрэм игуадзэу Николай Янушкевич законхэм шӀуагъэу къатыштхэр къыӀонагъ, законопроектитӀури псынӀкӀэу штэгъэнхэ фаеу зыкӀыштытӀ депутатхэр щигъэгъозагъэх. ЗыкӀыныгъэ ахэлъэу депутатхэм ахэр еджэгъуитӀумкӀи аштагъэх.

Повесткэм кадрэхэм яхы-лӀгъэ Іофыгъо бӀкӀае хэтыгъ. МыекъуапӀэрэ Адыгеим ирай-онхэмрэ ясуд участкэхэм язэгъэшӀужь судьяхэу нӀбгырих агъэнэфагъ. Ащ къыкӀэлъыкӀоу Парламентым ыцӀкӀэ Адыгэ Республикэм хӀдзынхэмкӀэ и Гупчэ комитет хӀдзын фитыныгъэ зӀлӀхэу хагъэхаштхэм якандидатурэхэм атегушыла-гъэх. НӀбгырих хагъэханэу шытыгъэми, нӀбгырий яканди-

датурэхэм ахӀплъагъэх, нахы-бэу голосхэр зыфатыгъэхэр къыхахыгъэх. Ахэм ащышхы Г. В. Анненковар, Р. В. Ожыыр, Ф. З. ХьацӀацӀэр, Т. В. Беловыр, Е. В. Владимировар, А. М. Сихъыр.

Туризмэм епхыгъэ Іофыгъохэм афӀэгъэзагъэу Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игодзэ ІэнатӀэ зэрихъанэу Владимир Петровыр гъэнэфӀэгъэным фӀшӀ ащ икандидатурэ Парламентым хӀтхэр къыригъэзэгъыхэ шӀоигъоу Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ Къэралыгъо Советым — Хасэм зыкыфигъэзагъ. Кандидатурэу къыгъэлъэгъуагъэм ехы-лагъэу кӀэкӀэу къэгъушылӀзэ ТхьакӀушынэ Аслъан къызэри-ІуагъэмкӀэ, туризмэм фӀлэ-жъэрэ комитетым итхьаматэу загъэнэфагъэм къышыубла-гъэу іофшӀӀн хӀшыкӀ дӀгъу фызилэ ыкӀи гуетыныгъэ зы-хэлъ хэбзэ ІофышӀэу Владимир Петровым зыкыгъэлъэгъуагъ,

Іофыгъуабэмэ кӀэщакӀо афӀ-хъугъ, пхыришынхэ ылъэкӀыгъ, инвестициехэр Адыгеим шы-гъэфедӀэгъэнхэмкӀэ ишӀуагъэ къыгъэкӀуагъ, агъэнэфагъэ Іо-фыгъохэу тапӀкӀэ зӀшӀуихынхэ фаеу шытхэр бӀдӀд. Ахэр къыдилъытагъэх икандидату-рэ къыгъэлъагъо зэхъум.

Арэу шытми, депутатхэм нэмыкӀ еплъыкӀэ зӀлӀхэр, ащ нахь дӀгъоу а ІэнатӀэр зезыха-штхэр шылӀхэу зӀралыгъэрэр къэзыӀонхэр къахӀкӀыгъэх. Де-путатэу КӀэрмыт Мухъдинэ Парламентым икомитет итхьа-матэу Іоф зышӀӀэр Брыцу РӀ-мэзанэ ыцӀӀ къыриІуагъ. НӀ-ужым гушылӀэр рати, Премьер-министрэм игуадзэу загъэна-фӀкӀэ ыналэ зытыригъэтышт лъэныкӀохэм яхыылӀгъэ гу-хэлъхэу зыдиыгъхэр Владимир Петровым кӀэкӀэу къыӀотагъэх, депутатхэм яупчӀӀ бӀкӀае джэуапхэр къаритыжыгъэх. КъызэриІуагъэмкӀэ, илӀӀэс зӀкӀэлъыкӀохэм тиреспублик

къэкӀорэ туристхэр хӀпшыкӀэу нахыбӀ хъугъэх ыкӀи бюдже-тым къыӀкӀахъэрэми хӀхъуагъ. Джащ фӀдӀэу унӀе инвестицие-хэр нахыбӀэу республикэм зӀ-рӀащӀагъэфадагъэхэм ишӀуагъэ-кӀэ туристхэр къызышыуцунхэ алъэкӀышт объектхэм япчъагъэ джы шъэм ехъугъ пӀоми хъушт. Джащ фӀдӀэу инфраструктурэ-ми хӀхъоныгъэхэр ышӀыгъэх.

ЗыхӀплӀӀэхэр Іофыгъом ехыылӀагъэу зэхэсыгъом къы-шыгушылагъ Премьер-мини-стрэу КъумпӀыл Мурати. ХӀхъ-оныгъэу шылӀхэр къыдалыгътэ-

Республикэм тыкӀэзыуцухъэ-рэ чӀыопсымрӀ ащ къытырӀэ къэкӀуапӀӀэхэмрӀ къэухъумӀ-гъэнхэмкӀэ ыкӀи ошӀӀ-дӀмышӀӀэ ІофыгъохэмкӀэ и ГъӀорышӀа-пӀӀэ ипашӀӀ игуадзэу И. Доро-дновыр къытегушылагъ гухӀӀгъ гъэнэфагъэ зӀлӀ ыкӀи пӀӀӀӀ чы-жъэм телытӀгъэ Республикэ программэу «ХимическӀ ыкӀи биологическӀ шынгъончъагъэ гъӀпсыгъэныр» зыфӀлоу 2011—2013-рӀ илӀӀӀхэм ателытагъэр зӀрагъэцӀӀӀжырэм. Джащ фӀ-

хӀзэ, туризмэм епхыгъэ Іофы-гъохэу тапӀкӀэ нахь инӀэу Іоф зыдашӀӀӀн фаехэм ар къащы-уцугъ, Владимир Петровыр игъусэу туризмэм епхыгъэ Іо-фыгъуабэмэ ежы ышӀхъӀкӀэ зӀрахӀӀжыагъэр къыІуагъ. ЗӀрӀ-хигъэунӀефыкӀыгъэмкӀэ, туриз-мэм епхыгъэ Іофыгъохэр рес-публикэм нахь дӀгъоу шызӀ-шӀохыгъэнхэм фӀшӀ ІӀнӀтӀаӀӀэм хӀпшыкӀэу ащ ишӀуагъэ къе-кӀышт, федеральнэ лъӀапӀӀэм нахь къышыпӀӀгъокӀыныхэ алъ-кӀышт, чӀыпӀӀ Іофыгъохэр нахь псынӀкӀэу гъӀӀӀкӀӀгъэнхэмкӀэ амалышӀлоу шытышт.

Джащ тетӀэу игъӀӀотыгъэу кандидатурэм зытегушылӀхэ нӀуж голосованием фежыагъэх, зыкӀыныгъэ ахэлъэу респу-бликэм и Лышхъуэ ипӀредложение дырагъэштагъ.

«Правительствэ сыхъатым» чӀэзыур зынӀсым, ащ хӀтӀэу ми-нистрӀхэм я Кабинет къыща-гъэхъазырыгъэхэ къӀбаритӀу депутатхэр едӀлугъэх. Адыгэ

дӀэу министрӀхэм я Кабинет ыцӀӀӀкӀэ депутатхэм апашхъӀэ къышыгушылагъ Адыгэ Рес-публикэм ІофшӀӀӀнымкӀэ ыкӀи социальнэ хӀхъоныгъэмкӀэ ими-нистрӀ иапӀэр гуадзэу Осман Альберт. ГухӀӀгъ гъэнэфагъэ зӀлӀ республикэ программэу «Адыгэ Республикэм демогра-фие Іофыгъохэр нахь дӀгъоу шыгъӀпсыгъэнхэр» зыфӀлоу 2009 — 2012-рӀ илӀӀӀхэм ателытагъэр агъӀӀӀкӀӀжызэ къадӀхъугъэхэм ар къатегушы-лагъ, депутатхэм яупчӀӀӀхэм джэуапхэр къаритыжыгъ.

Зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэр апӀэр ыкӀи ятӀонӀэр еджӀгъу-хэм ателытӀгъэу законопроект пшӀыкӀуз хӀплъагъэх, еджӀ-гъуитӀумкӀэ пхырагъӀкӀыгъэ-хӀри ахӀтхэу, зӀкӀӀ ахэр игъо алъӀгъугъэх. НӀужым феде-ральнэ законопроект заулӀ хӀп-лъагъэх, яшӀошӀхэр къарало-лагъэх, адырагъэштагъ.

СӀХЪУТӀ Нурбий.

СурӀтхэр А. Гусевым ты-рихыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ и Указ

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ туризмэм хӀхъоныгъэ егъэшӀыгъэным іофыгъохэмкӀэ игуадзэ ехыылӀагъ

Адыгэ Республикэм и Конституцие ия 78-рӀ статья иподпунктӀэу «п»-м диштӀэу унашӀӀо сӀшӀы:

1. Петров Владимир Николай ыкӀор Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ туризмэм хӀхъоныгъэ егъэшӀыгъэным іофыгъохэмкӀэ игуадзэу гъэнэфӀэгъэнэу.

2. ЗыкӀӀтхӀхэр мафӀэм щегъэжыагъэу мы Указым кӀуачӀӀ ілӀ мӀхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ ТХЪАКӀУШЫНӀ Аслъан

къ. МыекъуапӀ, жъоныгъуакӀэм и 30, 2012-рӀ илӀӀэс N 119

ТИГЪЭЗЕТЕДЖӀ ЛЪАПӀӀХӀР!

ЖъоныгъуакӀэм и 28-м къыщегъэжыагъэу кӀӀтхӀгъур екӀыфӀ, мӀкъуогъум и 25-м нӀс, фӀгъӀӀотэныгъэ зӀлӀ кӀӀтхӀапӀкӀӀр шылӀшт. А уахътэм сомӀ 318-рӀ чапыч 53-кӀӀ тигъӀзет шъукӀӀтхӀн шъулъӀкӀышт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хьугъу гуетыныгъэ фыриу Иоф зэришлэрэм, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм изаконотворческэ Иофшлэн изэхэшэн чанэу зэрэхлажьэрэм ыкӀи ыныбжь илъэс 60 зэрэхурэм афэшӀ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхьу тхыль фагъэшшоагъ **Сунько Сергей Иванович**, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат и Правовой гъэlorышланлэ иведущэ консультант.

Гьогухэр афызэлухыгъэх

Цыфым игъашлэ инахьыбэ еджэным, гъэсэныгъэм апылгызэ къехьы. НыбжьыкӀэгъум ианахь охътэ дахэу студентьгъор алытэ. Ащ хэти гукъэкӀыжьышӀухэр репхых. А уахътэм кыкӀоцӀ цыфыр зэтеуцо, иакъыл къэкӀо. Анахьэу ар кызызэхашлэрэр апшӀэрэ еджаплэм икӀлэх узчынысырэр ары. Мыгъэ къэзыухырэ ныбжьыкӀэхэм сэнэхъатэу хахыгъэхэр, ягъхэлхэр зэдгъашлэ тшӀоигъоу гуцылэгъу тафэхъугъ.

ХЪАМЫРЗЭКЪО Ларис, Адыгэ къэралыгъо университетым истудентк.

— Сэ кӀэлэгъэджэ сэнэхъатыр зэзгъэгъотыгъэ, ащкӀэ ськӀэгъожьырэп. ШыпкӀэу плӀштмэ, тапэ илӀым тегъапэ, ныбджэгъухэм тафэгумэкӀы. Непэ кӀиныгъоу ныбжьыкӀэм ыпашъхэ кӀиуцорэр бэ, — ело Ларисэ. — Илъэситфыр зэрэ-кӀуагъэри къэтымышлӀэзэ блэ-кӀыгъ. Еджэгъу уахътэм кыкӀоцӀ нэлуасэу тилэ хьугъэр бэ, ныбджэгъухэр къэдгъотыгъэх. ЗэкӀэ кӀэлэгъэджэхэу кӀин кыддэзылгъэгъугъэхэм студентхэм ацӀлӀкӀ «тхъашъуегъэпсэу» ясэло. АпшӀэрэ еджаплэр къэзыухыхэрэм зэкӀэми насыпышӀо хъунхэу сафэлъало.

МЭРЭТЫКЪО Рустам, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр кьеуы.

— Непэ сызэплӀэкӀыжьы, бэмэ сягупшысэ. НахьышӀум сыфакӀо сшӀоигъу, — ело ащ. — Мы уахътэр щыӀэныгъэм ианахь лъэхъэнэ тхъагъоу зэралыгӀэрэм десэгъаштэ. АпшӀэрэ еджаплэм ыуж аспирантурэм сьчӀэхъанэу зысэгъэхъабыры, сишӀэныгъэхэм ахэзгъахъо сшӀоигъу. КӀэлэгъэджэхэу сьзыгъэджагъэхэм кысӀлӀкалӀ-

хьэгъэ шӀэныгъэхэр згъэфедэхэзэ сисэнэхъат Иоф рысшӀэнэу сэгугъэ.

БАХЪУКЪО Нэфсэт, Адыгэ къэралыгъо университетым истудентк.

— Студентыр зыфеджэрэ сэнэхъатым Иоф римышӀлӀштми, а уахътэр егъашлэм щымыгъушӀэнэу кысшӀэхъу. Сэ зэхыхъэхэу «Студентмэ ягъатхэрэ» гъэмэф лагерьэ «Горная легенда» зыфиорэмрэ сыгу ренэу къэкӀыжьышӀтых. Илъэситфым кыкӀоцӀ шӀэныгъэу дгъотыгъэхэр ушэтынхэм кыгъэлгъэгъотых, — ело пшъашъэм. — ТикӀэлэгъэджэхэр къэтымыгъэукӀытэжъхэу ушэтынхэр ттынхэу тэ тыхъабыр. Сэнэхъатэу кыхъсхыгъэм Иоф рысшӀэнэу сыфай. Ащ нэмыкӀэу, щыӀэныгъэм дебгъаштэзэ упсэунэу уфаемэ, шӀэныгъа-кӀэхэр кызылӀкӀэбгъэхъанхэ фаеу сэлъытэ.

Гуцылэгъу тызыфэхъугъэ ныбжьыкӀэхэм уагъэгущо. ЩыӀэныгъэм егупшысэх, зыфаехэр дэгъоу ашӀэ, ыпӀкӀэ лъыкӀуатэхэ ашӀоигъу. ЗэкӀэ ягъхэлхэр къадэхунхэу, кыхахыгъэ сэнэхъатхэм Иоф арашӀэным иамал яӀэнэу тафэлъало.

ШХОНЧЫБЭШӀЭ Рузан.

ИофшӀэн агъэлъэшыхт

Гьогухэм къатехъухьэрэ хьугъэ-шлагъэхэм кӀэлэ-цыкӀлэхэр зэрэхэкуадэрэм непэ обществэр ымыгъэ-гумэкӀын ылъэкӀырэп. Ащ фэдэ тхъамыкӀагъохэр нахьыбэу кызыщыхъухэрэр кӀэлэцыкӀлэхэм языгъэпсэ-фыгъо зытефэрэ гъэмэфэ лъэхъаныр ары.

Жьоныгъуаклэм и 25-м кышчыублагъэу мэкъуогъум и 10-м нэс профилактикэ Иоф-тхъабзэу «Автокресло — детям» зыфиорэр Адыгэ Республикэм щӀкӀо. Ащ кыдыхэлъытагъэу ГИБДД-м илофышӀлэхэм гъэлъэшыхгъэ шыкӀлэм тетэу къулыкӀур ахьышт, шапхэхэр зыукъорэ водителхэр кы-хагъэщыхтх, анахьэу «Автокресло» зэрымыт автомобильхэм яводительхэу сабийхэр къезыщӀкӀыхэрэм тазырхэр атыралъхъаштых.

2012-рэ илъэсыр пштэмэ, кӀэлэцыкӀлэхэр зыхэфэгъэхэ хьугъэ-шлагъэхэр Адыгэ Республикэм игьогухэм бэрэ къа-

зэратехъухьагъэхэр анахь гумэкӀыгъо шъхьалэу къэнэжъы. Мы илъэсым мэзиплӀэу пыкӀыгъэм республикэм игьогухэм къащыхъугъэ хьугъэ-шлагъэхэм кӀэлэцыкӀлэу 7-мэ шӀообж зэфэшъхьафхэр хахыгъэх.

Цыфэу рулым кӀэрысым ежэ имызакъоу, ащ кыдысым ылъэныкъокӀи пшъэдэкӀыжэ ехы. Арышъ, сакъыныгъэу хэлъыр нахь ыгъэлъэшын фае, анахьэу сабийхэр кыдысыхэ хъумэ. Гьогур щынэгъончъэу щытыныр водител пстэуми япшъэрылӀ.

ГИБДД-м иштаб инспекторэу Ю. МАНЖУРИНА.

«ЦИКЛОНЫМ» и Иофхэр дэйхэп

тызыщӀлэм районым мэкъу-мэщымкӀэ игъэ-lorышланлэ ипэцэ Шъаукъо ИслӀам а упчӀэр фэдгъэуцугъ.

— МакӀлп фермер дэгъухэу аужырэ илъэсхэм зыцӀэ шӀу-кӀэ ралохэу тилэхэр, — ело ИслӀам. — Апэу зигугъу къэпшышӀтхэм ашыц селоу Белэм щыпсэухэрэ Рыбин ззшхэм зэхашӀгъэ мэкъумэщышӀэ-фермер хьызмэтшӀланлэу «ЦиклонкӀэ» зэджагъэхэр.

А зэшитӀур тэри тинэлуасэхэу, илъэс къэс гъэтхэ лэжыгъэ хэлъхъэгъумрэ бжы-хъасэхэм ялукъыжьыгъорэ талу-кӀэу хабзэти, тигуапэу тыкӀуагъ ахэм ячӀыгухэр зыдэщыӀэхэ чыплэм. Асфалыт гьогум кы-голь лэжыгъэшӀлӀлэ чыгухэу цыфхэр, автомашинэхэр, тракторхэр зыхэтхэм тышӀыкӀагъ фермер зэшитӀум язэу Вячеслав Рыбиным.

Тапэрэ илъэсхэм зэшитӀум яфермер хьызмэтшӀланлэ анахьэу зыщыпылгыгъэхэр бжы-хъасэхэмрэ гъэтхасэхэмрэ якъэ-гъэкӀын. Джы ащ дакӀоу аужырэ илъэс зытӀушым хэтэрыкӀ-лэжынымыр садлэжынымырэ зафагъазэу рагъэжъагъэу гъэ-хъэгъэ шӀулаехэр а лъэны-къомкӀи ашӀых. Ащ кыхэкӀлэу тианэрэ упчӀи ахэм афэгъэ-хыгъэ.

— ХэтэрыкӀхэмрэ садымрэ аубытырэ чыгухэм ахэжъу-гъэхъагъа?

— Илъэс къэс ахэдгъахъозэ тыкыыркӀо, — ело тигушы-лэгъу. — Мыгъатхэ помидор чылапхэр дэгъоу дгъэхъа-зырыгъэ чыгу гектари 5-м ащытпхыгъ. Ары тызыхэтэр, шӀольгъэу мыдэу кызырэхэ-кӀыгъэр. Сатырэ тӀуакӀэхэр культивацие ядгъэшӀыгъэх, джы шӀуанэхэр зылыгъхэу ащ хэтхэм уцыжъэу кыхэкӀагъэ щыӀэмэ раупкӀхэзэ рӀкӀох. Мыщ дакӀоу помидор рассад-хэр зыщыдгъэтӀысыгъэхэр зы гектар мэхъу. Витамин зыхэлъ къэбэу сок ашырэм фэдэ гектари 6,5-мэ ащытшӀагъ. Ари мары шӀольгъэу, мыдэу кыхэкӀыгъ, бэмышӀлэу культивацие ядгъэшӀыгъ, — къэб хъасэу тызтет гьогум кыго-льэу кыгъэлъагъорэм тхъэ-пэ заулэ хьугъэ къэб къэкӀыгъа-кӀэхэр дахэу кыгъетых.

Красногвардей-скэ районым аужырэ илъэсхэм тижурналист гу-хэлъхэм ташэ къэс анахь фер-мер дэгъоу ялэхэм такӀэ-упчӀлэу тыхабзэ. БэмышӀлэу ащ

— Помидор ыкӀи къэб хъасэхэм техникэ хэмытэу лӀкӀэ шӀуадэлажъа? — шӀуанӀкӀэ пкӀэхэрэм тыналэ атетыздагъэу теупчӀы.

— ТехникэмкӀэ чылапхэхэр

— Игъо хъоу зыкӀэгъыжы-кӀэ, къалэу Крымскэ дэт консервышӀ заводым лӀкӀэдгъэ-хъанэу зэзгъыныгъэ дэтшылгъ. Мыгъэ апэрэу къэбыр тшӀа-гъэшъ, теплъышт шӀуагъэу кыкӀлӀкӀоштым.

— Помидорымрэ къэбымрэ афэшъхьаф хэтэрыкӀ шӀуэлэ-жыырэба?

— Хьырбыдзи наши мы-бэу тэшӀэ, ахэми фэдэ дэхэ-кӀае кытфахы.

— Гъэтхасэхэм япхьын шӀуухыгъа?

— Ары, ахэм япхьын ты-ухыгъэу хъасэхэу тыгъэгъазэр кызыхэкӀыгъэхэр культивацие ятэгъэшӀых. Мыгъатхэ ты-гъэгъэзэ чылапхэр гектари 150-мэ ащытпхыгъ.

— Бжыхъасэхэм непэ язы-тет шӀуегъэраза?

— КӀымэфэ чыӀлэр згоогъэ чыплэ макӀлэхэр тибжыхъасэ-

тӀпхыых, кызыхэкӀыхэкӀэ культивацие тэшӀых, уз зэфэ-шъхьафхэр ахэмыхъанхэм фэшӀ цӀнаутыр атэгъутхэ. ШӀуанӀкӀэ ахӀпкӀыхъажыых ныӀп. Ящы-кӀэгъэ чыгъэшӀури аӀкӀлӀтэ-гъахъэ.

Талъэлэсы къагъэкӀхэрэ хэтэрыкӀхэр зэрэщӀтхэ амал-хэу къагъотыхэрэм. Тигушы-лэгъу кызыриорэмкӀэ, аужырэ илъэситӀум помидорыр къалэу Мыекъуапэ щылуагъэкӀы. Республикэм ифермерхэм ясо-юз къэлэ администрацием зэ-згъыныгъэ дишӀыгъэу унэ зэт-тхэр зыдэщытхэ чыплэ залуэ къагъэнэфагъэшъ, помидо-ррэу клачырэр яавтомашинэ-хэмкӀэ ащӀшъ, квартал кӀоцӀ-хэм ащылуагъэкӀы. Джарэу-штэу щӀф-щӀжэ Иоф кыхэмы-хъэу губгъом ращышъ, къэлэ-дӀсхэм аӀкӀагъахъэ. Ахэр ягуапэу ащӀщафэхъш, мыгъи а шыкӀлэр агъэфедэн гухэлъ яӀ.

— Ар помидорыр ары, къэ-бэу шӀуугъоижышӀтым сыда ешӀупэсыштыр?

хэм ялэх. Минеральнэ чыгъэ-шӀухэр залӀкӀэгъэхъэ нэуж коц ыкӀи хъэ хъасэхэм теплъэу ялэ хьугъэм тегъэразэ.

— А пстэумэ адакӀоу кы-талу шӀуисад изытет.

— МылӀэрысэ садэу тилэм гектари 9 еубыты, джыри кыпшӀлэ чыгъхэр гектари 4-м ащыдгъэтӀысыгъ. Тичыгъхэм мыдэуеу къэгъагъэ кырахы-гъагъ, ау а лъэхъаным чы-опсым изытет ахэмкӀэ зэрэмы-дэгъугъэм кыхэкӀлэу, апида-гъэр бӀп. А чыӀлэр цумпэ гек-тари 3-у тилэми егоуагъ. Ар ты-угъоижыгъэ, ау кытхыгъэми кӀтхыгъэми тагъэрэзагъэп.

Тиздэгъушылэгъу зытыхы-кӀэ, тыздэщыт чыплэм пэмы-чыжъэу «Циклоном» итыгъэ-гъэзэ хъасэу кыхэкӀыгъэр культивацие щызышӀырэ агре-гатым текӀуалӀ. Ащ Иоф езы-гъэшӀлэрэ механизаторэу Сер-гей Лактионовым сурэт кы-тетэхы.

*ЛӀХЪУСЭЖЪ
ХъадӀсэртбий.*

Санкт-Петербург къыщаубытыгъ

Мыекъуапэ щыщ хульфы-гъэу илъэс 31-рэ зыныбжьыр правэухъумэкӀо органхэм мы мафэхэм къалэу Санкт-Пе-тербург къыщаубытыгъ. Ма-зэм ехъурэ УФ-м и МВД иотделэу Мыекъуапэ щыӀэм икьулыкъушӀлэхэр ащ лъы-хъугъэх. Судым къэбар нӀпчӀ зэрӀӀкӀыгъэхъагъэм кыхэ-

кӀыкӀэ, АР-м иследственнэ органхэм мы хульфыгъэм ылъэныкъокӀэ, илъэсэу тызыхэ-тым имэзэе мазэ уголовнэ Иоф кызылӀуахыгъагъ. Тикъэралы-гъо исубъект заулэм яполи-цейскэхэм яӀо зэхэлъэу Иоф зэрэздӀагъэм ишӀуагъэкӀэ бзэджапӀэр зыдэщыӀлэ чы-плэр агъэунэфын, нэужым

ар къаубытын алъэкӀыгъ.

Джащ фэдэу полицием икьулыкъушӀлэхэм оператив-нэ-лӀыхъон Иофтхъабзэхэр рагъэкӀокӀызэ, тыгъон бзэ-джэшлагъэ зезыхъэгъэ кӀэлэ ныбжьыкӀлэу Джэджэ рай-оным истаницэу Дондуков-скэм щыщыр Краснодар кра-им ичӀыплэ горэм кышчаубы-тыгъ. ТыгъуакӀом тхъамефи-тӀу фэдизрэ зигъэбылгыгъ.

Тикъэлэ шъхьалэ щыпсэурэ кӀэлӀлэу хъункӀэн бзэджэшла-гъэ зезыхъагъэри бэмышӀлэу къаубытыгъ. Ащ ылъэныкъо-кӀи уголовнэ Иоф кызылӀуахыгъ.

НыбжыкІэхэм афэгумэкІых

Адыгэ Республикэм иправэухумэкІо ыкІи хэбзэ гъэцэкІэкІо органхэм япашэхэр зыхэлэжьэгуэхэ «Іэнэ хъурае» мы мафэхэм зэхашэгъагъ. Зыныбжы имыкьугъэхэм, ныбжыкІэхэм бзэджэшлагъэхэр зэрамыханхэмкІэ шлэгъэн фаехэм къэзэрэугъо-игъэхэр атегушылагъэх.

ЗэІукІэм хэлэжьагъэх АР-м и Лышгъхэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипашэу Владислав Федоровыр, УФ-м следствиехэмкІэ и Комитет АР-мкІэ и Гъэорышлалэ ипашэу Василий Семеновыр, АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажь Аминэт, АР-м ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхьоныгъэмкІэ иминистрэ игуадзэу Осман Альберт, нэмыкІхэри. Іофтхьабзэр зеришагъ АР-м ипрокурор шъхьалэу Василий Псковскэм.

Ащ кызырІуагъэмкІэ, бзэджэшлагъэхэр зезыхъэхэрэ ныбжыкІэхэм аныбжы ильэс

14-м кышыублагъэу 18-м нэсы. Ахэм янахыбэр щыІэныгъэм чІыплэ кыин ригъэуцогъэ унагъохэм арыс кІэлэ Іэтахъох, бэмэ еджэныр чІадзыжыгъ. НыбжыкІэхэм зэрахъэрэ бзэджэшлагъэхэм япчъагъэ республикэм нахь макІэ щышІыгъэным пае къэралыгъо хэбзэ ыкІи чІыплэ зыгъэорышІэжыын органхэм профилактическэ Іофтхьабзэу зэхашэхэрэм прокурорыр къатегушылагъ. Нэужым «Іэнэ хъурае» хэлэжьагъэхэм яепІыкІэхэр кыралотыкІыгъэх, шІэгъэн фаехэр къагъэнэфагъэх.

ШХОНЧЫБЭШІЭ Рузан.

Шапсыгъэ кьуджэу Агуй зишІын щырагъэжыгъэ адыгэ этнографическэ комплексым ильэсым ыкІэ нэс апэрэу хьакІэхэр кырагъэблэгъэнхэ алъэкІышт.

Адыгэ унагъом ипсэукІэ зыфэдэгъэр, псэуалъэу ыгъэфедэщтыгъэхэр, ишагу зэрэзэригъэафэщтыгъэр мыщ щыплэгъуштых. Комплексым ипроект кызырІыгъэлагъорэмкІэ, ащ чІыгу гектарырэ ныкьорэ фэдиз зэІуныбытышт.

— ТиІофхэр ом изытет зэрэмыдэгъум кызыІимыгъэхъэгъагъэхэмэ, комплексым ишІын гъэмэфэ лъэхъаным тедгафэу къэтыухынуу тыфэ-

ЭтнокомплекситІу ашІышт

ягъ, — еІо предпринимателэу Ныбэ Джамболэт.

РайонымкІэ чІыплэ зыгъэорышІэжыплэм ипашэу В. Лыбаневым блэкІыгъэ бжыхъэм Агуйрэ Псыбэрэ этнографическэ кьоджэ цыкІухэр ашагъэпсыгъагъэхэмэ, ахэм фэдэ кызырахыштыгъэр цыфхэм кызырелом, ащ предприниматель-

хэм дырагъэштэгъагъ. Зыфэжыгъэхэ Іофыр ІэшІэхэп, ар Тіопсэ районымкІэ туристхэм ыкІи хьакІэхэм апае апэрэ экскурсие объектэу зэрэхъуштым нэмыкІэу, чІыплэ зэфэшъхьафхэу шоу-программэхэр кызыщагъэлэгъоштыгъэр, лъэкъ шыхыныгъохэр зыщагъэхъазырыштыгъэр, музей экспозициеу

хыІушъом щыпсэурэ адыгэ лъэкъым итариххэрэ икультуэрэ кызыІотыкІыштыр ащ хэтыштых.

Зэрэхэмыукьонхэу, адыгэ шагур, адыгэ халІэр зыфэдэгъэхэ шыпкьэр шІэныгъэлэжьхэм, этнографхэм, тариххыр зэзыгъашІэхэрэм, псэолъэшІэхэм кырагъэІотагъэх.

Этнокомплексыр гъэшІэгъонэу зэрэхъуштым зышІыхэрэм яцыхъэ телъ. Ахэм ІэпыІэгъушІоу яІэх район администрацие, псэолъэшІынымкІэ Гъэорышлалэм иІофышІэхэр. Комплексым пэблагъэу мэщыт кышшашІы, псыхъори ащ пэчыжъэп. Туристэу кыагъохэрэм а зэкІэри ашІогъэшІэгъонышты, тильэкъ зыфэдэри, зэрэпсэурэри нахышІоу ашІэщтых.

Псэуалъэхэм зылъапсэ агъэчъыгъахэр ахэтых, псэолъэшІэхэм ІофшІэнхэр рагъэжыагъэх. КъэкІорэ ильэсми джаш фэдэ этнокомплекс кьуджэу Псыби цагъэпсышт.

НЫБЭ Анзор.

ТИКОНЦЕРТХЭР

Москва кыкІыгъэмэ тягэІу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэ иконцертхэу джырэблагъэ Мыекьуапэ щыкІуагъэхэм классикэм хэхъэгъэ произведениехэр щыІуыгъэх. ФортепианэмкІэ оркестрэм кыдежыуыгъэхэр Москва кыкІыгъэх, артист цІэрыІох.

Урысые ыкІи дунэе зэнэкьокъухэм ялауреатэу Варвара Севортыанрэ Анна Паклинамрэ фортепианэмкІэ орэдышъохэр кырагъэІуагъэх. Музыковедэу Ирина Шилько зеришгъэ концертхэр хэпшІыкІэу кыгъэбаигъ дунэе зэнэкьокъумэ щытхъуцІэхэр къащыдзыхыгъэу, профессорэу Ольга Филатовам.

Оркестрэм идирижерэу, Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшхоу Петр Шаховым-

рэ Москва кыкІыгъэ пианисткэу Ольга Филатовамрэ пчэгум кызышыхъанхэм салукІагъ. Тури лъэшэу гумэкІыштыгъэх, апэрэу концертхэм хэлажьэхэрэм фэдагъэх.

— Артистыр сыдигъуи гумэкІын фае, — кытыІуагъ Петр Шаховым.

С. Прокофьевым, М. Равель, К. Сен-Санс япроизведениехэр пчыхъэзэхъахэм щызэхэтхыгъэх. Концертхэм цыф макІэп чІэсыгъэр. Артистхэм ар гуапэ ащыхъугъ.

АР-м исимфоническэ оркестрэ ильэс ІофшІэгъур непэ ыухышт. Филармонием щыкІошты концертхэм тиреспубликэ щапІугъэ композиторэу, Испанием щыпсэурэ Хъупэ Муратэ ыусыгъэ произведениехэр щыжыынчыштых.

— Адыгэ Республикэм икомпозитормэ япроизведениехэр концертхэм нахыбэрэ ахэдгъэхъащтых. Нэхэе Аслъан, Тхьабысым Умарэ, Гъот Аслъан, Андзэрэкьо Чеслав, КІыкІ Хьисэ, Хъупэ Муратэ, нэмыкІхэм аусыгъэхэр цыфмэ зэхадгъэхыштых, — кьелуатэ филармонием ипашэу, Урысыем культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэу, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшхоу Хъот Заур. — Тимужыкальнэ искусствэ зиушъомбгъугъ, тапэкІи амалыкІэхэм талыхъушты.

ОрэдыІоу Нэхэе Тэмарэ, музыкантэу Лыбызу Аслъан оркестрэм игъусэхэу концертхэр мыгъэ къатыгъэх. НэмыкІ артистхэри ятворчество зэрэхъагъэхъоштым пылтых, пчыхъэзэхъхэ гъэшІэгъонхэр зэхашэнхэу тжэ.

САХЫДЭКЪО Нурбий.
Сурэтым итыр: **Ольга Филатовам оркестрэр игъусэу орэдышъор кырегъаІо.**

Зэфэхъысыжыхэр непэ
къэнэфэщтых

Тигъэзет кызырэхуытыгъагъэу, ошІэ-дэмышІэхэр къэмыхъунхэмкІэ Къыблэ регионалнэ гупчэм Адыгэ Республикэм команднэ егъэджэнхэр щызэхышагъэх. Планым кыдыхэлъытагъэу ащ фэдэ Іофтхьабзэхэр тыгъуасэ Мыекьопэ къэралыгъо технологическэ университетым иобщезитие щыкІуагъэх. ОшІэ-дэмышІэ Іофыгъо горэ кызыхъукІэ узэрэзекІон фаер МЧС-м АР-мкІэ и Гъэорышлалэ икыулыкьушІэхэм кыагъэлэгъуагъ, заушэтыгъ.

Мы мэфэ дэдэм учениехэр Мыекьопэ чэтэхъо фабрикэм, нэмыкІ чІыплэхэм ащыкІуагъэх. КъулыкьушІэхэм япшъэрылхэр зрагъэцкІагъэхэм зэхэщакІохэм осэшІу кыафашІыгъ.

ЗрагъэнэфагъэмкІэ, команднэ егъэджэнхэм язэфэхъысыжыхэр непэ ашІыштых.

(Тикорр.).

Сурэтыр Іэшынэ Аслъан тырихыгъ.

Янэкхо Исхакъ.

Янэкхо Исхакъ игуклэгъуныгъэ, ищыфышлугъэ зэхэсшлэнхуэ зэрэху-гъэмкIэ ситхыгъэ къезгъэжъэн. 1953-рэ илэсым ябгъонэрэ классыр къэты-ухыгъэу Чэтаукомэ япсыехыпIэ джэ-тыджэгъу тыдэтыгъ. Ащ ыпэкIэ зэхэ-тыгъагъ къутырэу Шевченкэм дэтыгъэ МТС-м тэщ фэдэ кIалэхэр хыныгъо лъэхъаным щэчаклоу зэриштэхэр. Ащ фэдэ Иофым сыкIэнэцIэу зэрэщытыр сянуэ трактор бригадэм пщэрыхъаклоу иIэм Исхакъ рилуагъэти, мотоциклэм тесэу тызщыджэгурэм къылулэади, кIалэхэм сакъыхищи, Шевченкэм сы-зэриштэгъагъэр, директорым джэ сычIищи, щэчаклоу къутырэу Чабанэм сыщылэжъэнэу сызэраригъэштэгъагъэр сшыгъупшэрэп.

Мыщ фэдэ тхыгъэ цыкIукIэ Янэкхо Исхакъ къырыгушылэгъуай. Сыда пIомэ лышхуагъэ, пэкIэкIыгъэр, ытэ-гъугъэр, хэкухэм, крайхэм ащышхуэ IэнэтIэшхохэм алуыгъэхуэ зылулагъэ-хэр, иунэ къыхагъэхэр, иныбджэгъугъэ-хэр багъэ. ИофшIэкIошхо-зэхэщIэкIошхоу, гъэхъэгъэшхохэр илэхуэ, СССР-у щы-тыгъэ къэралыгъошхом жэм дэмыфэу ищытхуэ щалоштыгъ, ау зигъэпэгъэп. Сыдэу зэхуи, зэрэщыф къызэрыкIоу, зэрэщыгулэжъ хьалэлэу къэнэжъы-щтыгъ, зыхэтхэм закъыхигъэшхуэ щы-тыгъэп. Къахэзыгъэщыщтыгъэ закъор илэжъакI, ипсэукI, изекIуакI, иадыгъэгъэ-цыфыгъ.

Исхакъ зыфэдагъэр цыфхэм яз-гъэшIэжъыныр сигухэлэп. Къызгу-рIо «Янэкхо Исхакъ» пIомэ, зыфэ-дагъэр къыуимылонэу адыгэ шьолъы-рым тинахъыжъхэм зи къазэрэщы-хэмыкIыштыр. Ар ИофшIэкIошхоу, цыгум ыплугъэу, ащ ылэ хэлэу, иджэ-макэ зэхихуэ, узэрэдэлэжъэштыр ышIэу, ибайныгъэ ылэ къыригъэхъан ылэжIэу зэрэщытыгъэр къыозылоштыр макIэп.

Чыгулэжъ къызэрыкIор еджэгъэшхоу, институт е техникум къыухыгъэу, тхьа-мэтэшхоу щымытыгъэми, непэ къызнэ-сыгъэм цыфхэм ащыгъупшэрэп, шIу-кIэ, дахэкIэ игугъу ашIыжъы. Тэри, адыгэ гъэзетым ИофшIэкIэхэмкIэ, Янэкхо Исхакъ тилэпкэ ичIыгулэжъ хьалэлэу, илэжъэкIошхоу зэрэщытыгъэр къыдэтлытэзэ, тинахъыжъхэм ямыза-къоу, тиныбжыкIэхэми ар зыфэдагъэр ядгъэшIэным фэшI Исхакъ къытхэтэ-гъэмэ, жьоныгъокIэ мазэм ыныбжэ илэс 85-рэ зыщыхъуштыгъэм ехьылIа-гъэу мы тхыгъэр къэдгъэхъазырыгъ.

Апэу къэтIон щыIэныгъэм игъогу къын, гъогу шIагъо Янэкхо Исхакъ къызэрыкIугъэр. 1927-рэ илэсым жьо-ныгъуакIэм и 11-м Теуцожъ районымкIэ къоджэ цыкIоу Тэуехъаблэ щыпсэурэ мэкъумэщышIэ унэгъо Iужъум къи-хъухъагъ. Ятэу Ибрахыми, янэу ГоIуи лэжъэкIоу къызэрыкIуагъэх. Ежыри илэс 17-м итэу ИофшIэныр ригъэжъагъ.

Заор кIоштыгъ. Мэзэ зауэрэ прицеп-щыкыгъэу иIофшIэкIэ агу рихыи, трак-тор къыратыгъ. 1946-рэ илэсым трак-тор бригадэм пашэ фашIыгъ.

Илэс 19 нахъ зымыныбжэ брига-дирым чэщи мафи иIагъэп, цыфхэм загуригъэлуагъ, акъылэгъу афэхъугъ, ахэр зылыщэнхэ ыкIи ыгъэрэзэнхэ ылэжIэгъ. ТэкIу-тIэкIуэ заом итыр-

зэшIуихын зыкIилэжIыштыгъэр. Ащ фэгъэхъыгъэ щысэ зытIуи къэтхын. Джэджэхъаблэ, Ленинэхъаблэ ыкIи Го-родскоим азыфагу гъуишхо илэыгъ. Исхакъ лэжыгъэшIаплэу иIэр шIома-кIэу, лэжыгъэу къыхыжыкIырым хигъа-хъо шIоигъо зэхъум а гъуир ыгъэфедэ-нэу рихъухъагъ. Колхоз тхьаматэщты-гъэу ХъакIэко Хъамедэ лIы Iушыгъ, ащ

къыдыригъэштагъ. Шэлээ кIэкIым къыкIоцI гъуир ажъуи, Джанхъот Юсыф зипэшэ звенэм натрыф щыра-гъэпхыгъ. Ащ гектар телытэу цен-тнер 54-рэ къырагъэтыгъагъ.

ЯтIонэрэ щысэр. Ленинэхъаблэ удэкIэу ЕдэпсыкъоешхомкIэ узэжъэкIэ, уисэмэгубгъукIэ къамыл фэшъхъаф къымыкIэу темэнышхо иIагъ. ХъакIэко Хъамедэрэ Янэкхо Исхакърэ зэды-рагъашти, механизатор коллективри къезэгъи, а темэныр агъэгъушъи, шIэныгъэлэжъэр яупчIэжъэгъухуэ чек-хэр щашIыхи, пындрэ щапхъыгъагъ. Ащи гектар телытэу центнер 75-рэ къытыгъагъ. Джащ фэдэу 1965-рэ илэ-сым агъэбгъэгъагъэх адрэ лэжыгъэ-хэри. Гектар телытэу коцым центнер 50-м ехъу, тыгъэгъазэм центнер 30 фэ-диз къарахыжыгъагъ.

Ащ фэдэ ИофшIэгъэ-шхохэм къакIэкIуа-гъэх щытхъуцIэхэри къэралыгъо тын лъа-пIэхэри. РайонымкIэ апэрэу «Чыгулэжъы-ным икультура зыщы-ин бригад» зыфиIорэ щытхъуцIэр къафа-усыгъ. 1966-рэ илэ-сым Социалистическэ ИофшIакIэм и ЛIы-хъужъ щытхъуцIэ Янэ-кхо Исхакъ къыфа-гъэшъошагъ. КъыкIэ-лъыкIогъэ илэсым РСФСР-м и Апшэрэ Совет идепудатэу ха-дзыгъ. КПСС-м ия XXV-рэ зэфэс иделе-гатыгъ, СССР-м икол-хозникхэм язэфэс хэлэ-жъагъ. Илэс зэкIэ-лъыкIохэм Исхакъ къыфагъэшъошэгъэ бгъэхэлъхэ лъапIэхэм ащышых Лениным иорденищ, Октябрэ ре-волюцием иорден, ВДНХ-м идышъэ, итыжыкIы ыкIи игъоп-лээ медаль тIурытIу,

Исхакъ ыкIом ыкIожъыр ылыгъ.

Исхакърэ ишъхъэгъусэрэ якIэлищ ашъхъащыт.

нэмыкIэхэри.

Кубанскэ къэралыгъо мэкъумэщ уни-верситетым ипрофессорэу, техническэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу Бэгъушъэ Шумафэ къызэрэтилуагъэу, «Янэкхо Ис-хакъ еджэгъэшхоу щымытыгъэми, чы-жъэу плэщтыгъ, коуо гупшысэщтыгъ. ГушыIэгъу пшIымэ, акъылыгъэ-лу-шыгъэу кIэрыпхыштыр гъунэнчъагъ. СССР-щтыгъэм ичIыпIабэ сащыла-гъэшъ, джыри сащIэшъ, ащ фэдэ цыфхэр бэрэ сапэ къифэхэрэп. Поли-тикэм, экономикэм, философием, нэмыкIэхэмкIи гушыIэгъу пшIыгъэми, игупшысакIэ умыгъэшIэгъон плэжIы-щтыгъэп. Джары ар, сэ зэрэсшIэрэмкIэ, КПСС-м икрайком иапэрэ секрета-рыгъэу Сергей Медуновми, КПСС-м ихэку комитет иапэрэ секретарыгъэу Бэрэдж Нухыи зыкIагъэныбджэгъу-щтыгъэр, ыдэжъ къызкIагъэныбджэгъэр, лытэныгъэшхо къызкIыфашIышты-гъэр».

Унэгъо дахи Исхакърэ ишъхъэгъу-сэ Бэбаэрэ зэдашIагъ, нэбгыри 8 зэ-дагъотыгъ, дахэу зэдаплугъэх, рагъэ-джагъэх. Ахэр Роз, Асыет, Рахъмэт, Гошсым, Асхъад, Гошнагъу, Аслъан, Аскэр арых. Пшъашъэхэр унагъо ихъа-гъэх, кIалэхэми унагъо ашIагъ. Асхъад хьылъэзэшэ автотранспорт предприя-тиеу Мыекъуапэ дэтым ипаш, Аслъан Адыгэ Республикэм пцэжъыехъу-нымкIэ иинспекцие итхьамат, Аскэр предприятиеу «Экономыр» зэхищагъ, Адыгэ Республикэм и Парламент иде-путат.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Тэхьутэмыкьое районым кьоджэ ыкIи поселкэ псэуплэхуэ блы хэхьэ: Шынджые, Тэхьутэмыкьое, Козэт, Бжыхьэ-кьоежэ, Афыпсыпэ кьоджэ псэуплэхэр ыкIи Инэм, Яблоновскэ поселкэ псэуплэхэр. Анахь инхэр Яблоновскэ, Инэм, Тэхьутэмыкьое псэуплэхэр арых. Кьоджэ ыкIи поселкэ псэуплэ пэпчэ чыплэ ветеран организациехэм ясоветхэр шы-зэхэцагьэх, ахэр зэкIэ район ветеран организацием исовет епхыгьэх. Тхаматэу ащ илэр Черник Алексей Михаил ыкьор ары. Заомрэ IoфшIэнымрэ ар яветеран, поселкэу Инэм шэ-псэу, Тэхьутэмыкьое районыр шхьафит зышIыжыгьэмэ ащыш. Инэм, Тэхьутэмыкьое ыкIи Тэхьутэмыкьое районым яцIыф гьэшIуагь.

Ишъыпкэу Черник Алексей Ioф ешIэ. План гьэнэфагьэм тетэу иIoфшIэнхэр зэхэцэх,

АгъашIох, алъытэх, IэпыIэгъу афэхьух

ветеран организацием иIoфшIэн нахь цIыфыбэ кьыхигьэлэжэ-ным пылэ ыкIи ар кьыдэхуэ. Районым ыкIи ащ кьыхиубы-тэрэ зыгьэлорышIэжыпIэхэм япашэхэм зэпхыныгьэ дэгъу адыриI, агурэIo.

IoфшIэным ыкIи заом яве-теранхэр районым ипашэхэм янэплэгъу рагьэкIыхэрэп. Рай-он администрацием ипашэу Шхьэлэхьэ Азмэтрэ райсове-тым итхаматэу Хьатитэ Алий-рэ Черник Алексей упчIэжэгъу ешIых, амал зэриIэIэ IoфшIэн-хэм кьахегьэлажэх, IэпыIэгъу

кьызфегьэхуэ. Народнэ депу-татхэр ветеранхэм ящIэIэ-псэукIэ нахьышIу шыгьэным фэгьээзэгъэ лэаныкьохэмкIэ кьадеIэх.

Ветеранхэу зиунэ гьэцэIэ-жыгьээн фаехэм район ад-министрациер адеIэ. ГушыIэм пае, районым иветеранхэм ясо-вет ипашэу Черник Алексей ишхьэгъусэ идунай ыхьо-жыгьэ, ежэ лыжыым иунаеу унэ илагьэп. БIпхьурэ имахьу-лээрэ яшагу дэт унэ цыкIум чIэсыгь. Лыжыым унабэу зэ-хэт псэуплэу Инэм шашIыгьэм

щыш кьыратыгь. Илээс 90-м лыкIахьэу зыгьэшIэгъэ лIы-жыым ар игушIогьошху. Ежэ ышпхьэкIэ IoфшIэнымкIэ кьыз-тыригьанэрэ шыIэп, зипэщэ организациер дэгъоу зэрэщэ.

Ветераным ипсауныгьэ зыпкь итыным, ищыкIэгъэ Iээгъу уц-хэр игьом IэкIэгъэхьэгьэнхэм, ветеранхэм ясымэджэщ чIэ-гьэгъолхьэгъэным лээшэу ыналэ атет. Тэхьутэмыкьое районым шыпсэурэ ветеран-хэмкIэ лээшэу Iэрыфэгъу ве-теранхэм ясымэджэщэу Крас-нодар дэтыр. Зипсауныгьэ зэ-

щыкьуагьэхэр чэзыухэм ара-мыгьажэхуэ сымэджэщхэм ачIагьэгъуальхьэх, Iээгъу уц-хэмкIи фэгьэкIотэнхэр яIэх.

ТекIоныгьэр кьызыдахы-гьэр илээс 67-рэ зышыхьугъэ мафэм район администраци-ем ипашэу Шхьэлэхьэ Азмэт ветеранхэр администрацием ригьэблэгъагьэх. Дахэу адэгъу-щыIагь, гүфэбэныгьэ хэлъэу кьапэгъокIыгь. ЯкIэс оредхэр зыхэт концерт игьэкIотыгьэ кьафатыгь, дэгъоу ахьэIагьэх, агьэшIуагьэх, зэтыгъоу сомэ мин тфырытф аратыгь.

Районым ипашэу мэхьанэ-шхо ареты псэуплэхэм адэт са-угьэтхэм, мемориал зэхэтхэм. МэфэкIышхор кьэсынкIэ уахь-тэ шыIэу ахэр зэкIэ дэгъу дэдэу агьэцэIэжыгьэх, ахэм кьы-зэлаубытырэ чыплэхэр агьэ-кьэбзагьэх, зэрэшIыхьагьэхэр агьэлажэх.

ХЪУШТ Шэбан.

Девтеровым ицумп

Джарэуштэу зэджэхэрэ чыплэу Красногвардейскэ районым иIэм бэмышIэу тыщыIагь. Асфальт гьо-гур селоу Садовэм зыщекIуалэрэм пэмычыжэу щыIэ цумпэ хьэсэ инышIоу тызэхьагьэр. Ащ хэтых нэбгырэ 20 фэдизэу зигъо хьугъэ цумпэр кIэзычхэрэр. Гектари 7-м ехьурэ чыплэр цумпэ хьэсэ зэфэшхьафхэу зтеуыгь. Аугьоишхьырэ цумпэ хьасэм теплэшIу иI. Сатырэ ищыгьэ кIы-хьэхэу зэгольхэм ахэолъагьох чыгумрэ тыгьэмрэ акIуачIэ зышэо ригьэхьожыгьэхэ цумпэ пльыж инхэр.

Цумпэ хьасэр кьэтиплы-хьэзэ, асфальт гьогум кьыте-кIи губгьо гьогу убагьэм те-тэу кьытфэчхэрэ автомаши-нэр кьэлэгъуагь. IэкIыб хэ-гьэгъу кьышашIыгьэ машинэ тегьэпсыхьагьэм кьикIи кьы-тэкIолIагь лIы кьопчIэ мы-лъягэр. Ар тызыIуIэ тшIои-гьо цыфыр арэу кьычIэкIы. ТыкьыздикIырэми гухэлъэу тилэми ащытэгьэгъуазэшъ, нэIуасэ тызэфэхьу.

— Сэ кьуаджэу Бжэды-гьухьаблэ сыщыш, фермер хьызмэтшIаплэу «Ивушкэ-кIэ» сызэджагьэр зэхэсцагьэу цумпэм икьэгъэкIын тыпыл илгьэ заулэ хьугъэу. Мы чы-гур бэджэндэу сштагьэ. Мыш фэшхьафэу етIани кьысфэ-гьээзэгъэ чыгу гектар 12-м коцыр кьыщэсэгъэкIы.

Джарэуштэу кьырегъа-жэшъ, Александр Девтеро-вым кьытфелуатэ илгьэ заулэ хьугъэу Ioфэу зыпылыр, кьыдэхьурэр, фызэпымыгъа-фэрэр. Цумпэм икьэгъэкIыни, иугьоишхьыни, иIугьэкIыни кьинэу кьызыдахьыхэрэми ягугъу кьытфешIы.

— Европэм шагьэфедэрэ технологием тетэу цумпэр

кьэтэгъэкIы, тэгьэфедэ «ка-пельное орошение» зыфилорэ шыкIлэр, — еIo Александр Девтеровым. — Илгьэи 8 хьугъэ цумпэм сызыпылыр, апэу сихатэ кьышызгьэкIы-штыгь, илгьэи 4-кIэ узэкIэлэ-бжэмэ фермер хьызмэтшIа-плэр зэхэсцагьэу Ioф эшIэ. Тызыхэт уахьтэм цумпэр гек-тари 7-м кьышызсэгъэкIы. Чыгур зэкIэ бэджэндэу цыф-хэм кьаIысхыгьэ закI.

— Сыд фэдэ цумпэ лэпкь-ха кьэбгьэкIхэрэр? — теуп-чIы кьытпэмычыжэу шызэ-хэт картон кьэмланхэм арылэ цумпэу теплэ дахэ зилэм Iапэ фэтшIызэ.

— Цумпэ лэпкьыплI эшIэ-рэр: «Алая роза», «Роксана», «Мармелада», «Азия», — еIo тигушыIэгъу. — Ахэм анахь дэгъоу кьахэсхыгьэр «Азия» зыфилорэ лэпкьыр ары. Анахь ин ыкIи анахь IэшIу. Мары а лэпкьыр зыфэдэр, — ыIoзэ, цумпэ пльыжэ чIэпчIэ инхэр зэрылгьэхэ кьэмланыр кьытегьэлэгъу.

— Тьдэ кьипхыгъа а цум-пэ лэпкьышIур?

— Мыекьопэ районым ит хьызмэтшIаплэу цумпэр зы-

шагьэбэгьорэ «Никэм» расса-дэр кьышызсэгъыгьэу, мы тызкIэлэпырэт хьасэм «Азия» зыцIэ лэпкьышIоу шызгьэ-тIысыгьэр дахэу кьэкIыгь. Адрэ лэпкьэу силэхэм ялбы-тыгьэмэ, цумпэу кьыкIаIэ-рэри нахьыб.

— Хэта цумпэр зэбгьэу-гьойхэрэр?

— Сиунагьо исхэм, Iахьыл-хэм ащышхэр, звенэ цыкIуи нэбгыриплI хьоу зэхэсцагьэ. Джахэр арых цумпэр кIэзыч-хэрэри, рассадэр зыгьэтIыс-хэрэри, хьасэхэр зыпкIэхэрэ-ри, сатырэ тIуакIэхэм уарзэр адзэытэкьохэрэри.

— Цумпэу кьэшъуугъо-и-жыбэрэм ишэн Ioфыбэ кьы-пэкIа?

— Тапэрэ мафэхэм кIэт-чыгьэм изы килограмм соми 100-кIэ шэфаклоу кьытфэкIуа-гьэхэм ятшагь. Зы мафэм ки-лограмм 500-м кьышымкIэу кьыкIагы. Бэдзэрхэм татесы-нэу уахьтэ тилэпышъ, Крас-нодар, Ростов-на-Дону, Мые-

кьуапэ, Адыгьэкьалэ кьарэ-кIыхэшъ тшащэфы. Тицумпэ дэгъушъ, иIугьэкIын Ioфэу кьыпыкI шыIэп.

— Адэ гектар пчъагьэу цумпэр зыщыпшIэрэм хэбгьэ-хьон гухэлэ уилэба?

— Джыри чыгу IахьитIу кьысатынэу сыкьагьэгъугъа-гьэшъ, ахэри зыхэзгьахьокIэ цумпэр гектари 10-м фэдиз хьазырмэ кьащызгьэкIы хьу-нэу исэхьухьэ. Джарэуштэу мэкIэ-макIэзэ тлгэ тытеуцо, техникэри кьызIэкIэтэгьахьэ, тапэкIэ тилэфхэр нахьышIоу зэпыфэнхэу сэгъуэ.

— Сыда кьызкIыхэпхы-гьэр цумпэм икьэгъэкIын упы-хьаныр?

— Чыгу макIэ зилэмкIэ лэ-жыгьэ зэфэшхьафхэр кьэб-гьэкIынхэр фэдэп. Цумпэм тэрэзэу удэлажэу зыбгьэбэ-гьошъукIэ, тебгьэкIодагьэри кьыхэкIыжышъ, фэдэ шIу-кIайи кьыпфидидзэшт. Джа-ры аужырэ илгьэ заулэм ти Красногвардейскэ район унэ IэпыIэгъу хьызмэтшIэным пылхьэми фермерхэми ащыш-хэр мымакIэу цумпэм илэжыын зыкIышыпыхьагьэхэр.

Тлэгъугьэхэми зэхэтхы-гьэхэми тагьэрэзагьэу тиздэ-гушыIэгъу тэухышъ, рихьу-хьэрэр ицумпэ кIихынэу, гу-хэлъэу илэхэр зэкIэ дэгъоу зэ-пыфэнхэу тыфэлалошъ, Алек-сандр Девтеровым тыкьыго-кIыжы.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэсэртбый.

Сурэтхэм арытхэр: Алек-сандр Девтеровым ицум-пэ зыфэдэр кьегьэлъагьо; цумпэр аугьои.

«Насыным икьэгъагьэ» аугьоишт

Жьоныгуаклэм и 5-м кьыще-гьэжыагьэу шIушIэ акциеу Крас-ногвардейскэ районым шыкло-рэм икIэух Ioфтхьабзэ мэкью-огьум и 1-м рагьэкIокIышт. А ак-циеу «Шоигьоныгьэ зилэхэм — кIэлэцIыкIухэм апае» аIуи зэджа-гьэхэм изэхэщакIу «Унагьом ыкIи кIэлэцIыкIухэм IэпыIэгъу афэхьу-гьэнымкIэ Красногвардейскэ чы-плэ Гупч» зыфилорэр. ЗэхэщакIо-хэм кьызэрэхагьэщырэмкIэ, му-рад шхьалэу Ioфтхьабзэм илэр кIэлэцIыкIу сэкьатхэм, зипсауны-гьэ пыч фэхьугьэ сабыйхэр зы-щанIурэ унагьохэм якьиныгьохэм нахь анаIэ тыргьэдзэгъэныр ары. Мазэу а акциер зыкIорэм зэхэща-кIохэм Ioфыгуаабэ зэшIуахыгь. Ахэм кьахагьэлэжыагьэх гурыт еджапIэхэм ачIэсхэри, якIэлэгьа-джэхэри, культурэм иIoфышIэхэ-ри, нэмыкIхэри.

Мэкьюогьум и 1-м, акцием икIэухым, кьагьэлэгьэщтхэм ащышых кIэлэцIыкIу сэкьатхэм, ахэм ялэгьухэу псауныгьэ зилэнэу зинасып кьыкьыгьэхэм ящыIа-кIэ кьэзыIотэрэ сурэтхэр, зипса-уныгьэ пыч фэхьугьэ кIэлэцIы-кIухэм ыкIи искусствэхэмкIэ кIэ-лэцIыкIу еджапIэм чIэсхэм яIэ-шIагьэхэр, нэмыкIхэри. Мы ма-фэм кIэлэцIыкIухэм апчым, ас-фальтым сурэтхэр атырашыхьа-штых, ахэм анахь дэгъур кьаха-хышт, нэужым дискотекэ афызэ-хашэшт.

МэфэкIым икIэухыр ары пстэу-ми анахь гьэшIэгьон хьунэу зэ-хэщакIохэр зыщыгугьыхэрэр. Ахэм тызэрэцагьэгьозагьэмкIэ, акцием хэлэжыагьэхэр зэкIэ кьы-зэкIолIэштхэ театризованнэ кьэ-гьэлэгьонэу «Цветик-семицвет-ик» зыфалуагьэр пстэуми анахь шхьал. Ioфтхьабзэр кIо зыхьукIэ, ащ хэлэжыагьэхэм зэкIэми «кьэ-гьэгъэ тхьапэхэу» кIэлэцIыкIухэм кьадэхьумэ ашIогьохэр зытетха-гьэхэр аIыгьыштых. Нэужым ахэм ахашIыкIышт «насыным, мамырныгьэм, гугьэм, гукIэгьум якьэгъагьэкIэ» зэджагьэхэр ыкIи ар аратышт сэкьатыгьэ зилэ кIэ-лэцIыкIухэу мэфэкIыр зыфызэ-хашагьэхэм. А тхьапэхэм атетха-гьэхэр ахэм кьадэхьунхэу тэри тафэлалэ.

ЖАКIЭМЫКЬО
Аминэт.

Ятэжъ кырыкIуагъэр зэригъэшIагъ

Хэгъэгу зэошхом илэхъан хы Шуджэн районим ит гурыт еджапIу N 11-м урысыбзэмкIэ ыкIи литературэмкIэ икIэлэгъаджэу БыштэкIэ Нэфсэт. Ащ исэнэхъат фэшъыпкъэу илэс 40-м къекхугъэу Пшыжъхъэблэ гурыт еджапIэм Iоф шешIэ. ИшIэныгъэр Iэпэлэсэныгъэр районим республикым рензу къашегъэлыагъо. КIэлэгъаджэхэм азыфагу шызэхашэрэ зэнэкъокъухэм ахэлажъэ ыкIи теклоньгъэр, хагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр къащыдэхэ. Джащ фэдэу 2009-рэ илэсым Лэпкъ проектэу «Гъэсэнныгъ» зыфиIорэм кыдыхэлъытэгъэ зэнэкъокъум апэрэ чIыплэр кышыдихыгъагъ. БэмышIэу «АдыгеймкIэ илэсым ианыхэ КIэлэгъэджэ дэгъу» зыфиIорэм хэлэжъагъ. Iэпэлэсэныгъэшхо зэрэхэлъыр джыри зэ кыушышъагъ, творческэ екIолIакIэхэр къафигъотыгъэ урокхэр зэхичагъэх. Мастер-классым аныхъэу кышырилотыкIыгъэр шIэныгъэм игъусэу КIэлэеджакIохэр шыIэныгъэм зэрэфигъасэхэрэр, шэнхэбзэу ахэм еджапIэм зыдычIахырэр кызырзэфагъэфедэжырэ ары. Мы зэнэкъокъум хагъэунэфыкIырэ чIыплэ кышыдыгъыгъ, дипломэр ахшэ шIуафтынрэ къыфагъэшъошагъ.

Нэфсэт гурыт еджапIэм ыуж Адыгэ КIэлэгъэджэ училищым чIэхъагъ ыкIи 1976-рэ илэсым кыушыгъ. Гухэлъ шъхъалэу пшъэшъэ ныбжыкIэм илагъэр зэлашIэрэ оредыIо хъунын ары, эстрадэмер кинематографимрэ я Институтэу Ленинград дэтым икIуатэм тиеспубликэ кызырзэшызIуахыгъэр зызэхехым ащIуагъэ, экзаменхэри дэгъоуытыгъэх, ау зыкIэхъопшыштыгъэр кыдэхъугъэп, янэ-ятэхэм адагъэп. Джа илэс дэдэм КIэлэгъэджэ институтым чIэхъажы, ар дэгъоу кыушыгъ. ИкIоджэ, иеджэпIэ гупсэ кыгъэзэжы, ыгу етыгъэу иIофшIэн шыригъэжыагъ. Егъэджэн-пIуныгъэ Iофым Нэфсэт мэхъанэшхо реты, иакыли ыкIуачIи хелъхъэ. — КIэлэгъэджэ пэпчэ шIыкIэ гъэнэфагъэ урокым итын фырил, — еIо ащ. — Сэ апэу сынаIэ зытесыдзэрэр, пшъэрылъ шъхъалэу силэр КIэлэеджакIом цыхъэ фэсшIыныр ары. Куоу, гъэхылыгъэ шапхъэхэм атетэу сиурокхэр зэхэсэхэ нахъ мышIэми, аныхэ еджэIо кызырыкIоми гурылогъошIу кыфэхъух. Хэукъоныгъэ хэзышIыхъэгъэ КIэлэеджакIом дысэу сымдыгушыIэу, упчIэ гъэнэфагъэхэмкIэ зыдэхыгъэ гъогум тесэжы. КIэлэгъэаджэмер КIэлэеджакIомрэ азыфагу зэдэгъушыIэгъу гъэшIэгъон илтым фэдэу урокхэр зэхэсэхэ. КIэлэцIыкIухэм зыкызыIуахы-

районим зэошхоу шыкIуагъэхэм зэолIым ыпхъу ащигъэгъозагъ. «ИлэсныкIэ фэдырэ фашистхэм районир алыгъыгъ. Мэзаем и 11-м, 1943-рэ илэсым къуаджэу Нэтыхъуае, ащ ыужырэ мафэм ТэхутэмыкIуае тидзэхэм шъхъафит ашIыжыгъэх. Зэо-бэнэшхохэм нэбгырэ минитIум къекхъу ахэкIодагъ. Ахэр егъашIэм тыгухэм арылтыштых, — етхы Мэдинэ. — Илэс къэс Теклоньгъэм и Мафэ къуаджэхэм, поселкэхэм, къутырхэм кьарэ-кIыхъэш, цыфхэр заом хэкIодагъэхэм язэкъош къекхалэ кэкIох, зIукулэм хэлажъэх, кьэгагъэхэр саугъэтым КIэралъхъэх. Зэкъош къекхалэм шъхъащит мыжъопкъым идэпкъ дышъэ хьарыфхэмкIэ тетхагъэм ахэт Мороз Петр Антон ыкIор. ТэхутэмыкIуае гурыт еджапIэу N 1-м иеджакIохэмер кьоджэ псэупIэм иIофышIэхэмер къекхалэм анаIэ тет, агъэкабзэ».

ЗэолI лIыхъужым ыпхъу Мышъэ Мэдинэ Теклоньгъэм и Мафэ ехъулIэу ТэхутэмыкIуае кыригъэблэгъагъ, ау къэклонэу хугъэп: игъонэмысэу идунай ыкIохъыгъ. МэфэI мафэм ехъулIэу ТэхутэмыкIуае кьэIуагъэр Мороз Петр ипхъорэлъфэу Карпенко Виктор. Ар кьалэу Запорожьем щэпсэу. Виктор зэкъош къекхалэм шыкIогъэ зIукулэшхом хэлэжъагъ, кьэгагъэхэр саугъэтым КIэрилыагъэх, ятэжэ ыцIэ мыжэ дэпкъым тетхагъэм кьахигъэшыгъ, Iэ щифагъ. Нэужым районим ипашэ ригъэблэгъэгъэ ветеранхэм ахэтэу администраци-

ем шыIагъ. Районим ипашэ ветеранхэри гуфэбэныгъэ хэлэу ащ кыпэгъокIыгъэх, мэфэIышхом ехъулIэу кыфэгъушIуагъэх. Шъхэлэхэо Азмэт хьакIэм шIухъафтын лъапIэ фишыгъ. Ятэжэ икIодыкIэ, чIыплэу зыщыкIодыгъэр ышIэхэ шIоигъоу Виктор кыкIэлэIуэгъ, ари хьакIэм фагъэцэ-кIагъ. ШышъхъэIум иапэрэ мафэхэм, 1942-рэ илэсым, ТэхутэмыкIуае районим заоу шыкIуагъэхэм бэ-шIагъэу сашыгъозагъ. Нэтыхъуаерэ ТэхутэмыкIуаерэ азыфагу зэошхохэу шыкIуагъэхэр сянэшэу Нэпсэу Гьучыпси, ДзэлI ХьакIымафи, нэмыкIэхэми кьалэуатэу бэрэ зэхэсхыгъэ. Ахэр исымыгъэкIухэу нэмыкIэхэри упчIэжыгъэу сшыгъэх, гъэзетхэм, тхылхэм сахэпIагъ. 1942-рэ илэсым игъэмафэ Краснодар краим заом лъэш дэдэу зыщыушъомбгъугъагъ. Фашистыдзэхэмер тиехэмерэ жьугъэу зыщызIуупIэгъагъэхэр ТэхутэмыкIуае районим ичIыплэхэр арых. Анахэу лыгыгъэчэ заохэр зыщыкIуагъэхэр районим икыблэ лъэныкIу. Кьалэу Славянск-на-Кубани нэмыщхэм заштэм тидзэхэр кызыкIаIохэи, АфыпсыпкIэ кыкIыхэи, Нэтыхъуае дэжэ зыкышъаухъумэжыныу загъэхъа-зырыгъ. Краснодар кызызынэ-кIыгъэ тидзэхэри мы чIыплэм кьекIухи загъэхъазырыгъ пыир кыушъхъэ лъэныкIом амыгъэклонэу. Джащ тетэу дзэхэр мы чIыплэм щызэгъэуIугъэ хъугъагъэ. Тидзэхэр заохэзэ кызыкIаIохыгъэх, зэолIхэу, уIэшыгъэ

кIуачIэхэу, техникэу чIанагъэр багъэ. Я 30-рэ шхончэо дивизием (пашэу илагъэр полковникэу Б. Н. Аршинцев, нэужым генерал-майор) Нэтыхъо-Шынджые гьунапкъэр кыгъэгъунэщтыгъ. Мы чIыплэм кырыхылыгъэ тидзэ частыхэм ащышхэр зэхатэкъожьхэи, командирхэр афашIыхэи, амал зэриIэкIэ ауIэшыхэи, пым пIуагъэгъолъхъэгъагъэх. Лы-хужьныгъэшхо ахэлэу тизэолIхэр заощтыгъэх, пым зэрар рахыштыгъэ. ЗэолIхэмер боевой техникэмерэ кьэгъэнэжыгъэнхэм пае дивизием икомандование унашъо ышIыгъэ зэкIэклонхэи нэмыкI гьунапкъэ зыщыгъэпытэнэу. АкIуачIэ зэрагъэуIуныш, пьидзэм жэхэ-хъанхэр ыкIи зэтыралэжэныр апэрэ пшъэрылэу тизэолIхэм ялагъ. Ащ тетэуи хъугъэ: пыир кымыгъэклонэу батальонитIу уIэшыгъэу кьагъани, адрэхэр псэупIэу Молькинэ екIугъэх. Нэф кызырзэшъэу пым атакэр кыублагъ: самолетхэр кытебыбагъэх, бомбэхэр кырадзы-хых, пулеметкIэ кьэох, ар зэпы-угъэ кьодыеу лъэсыдзэр кьэжъэ. ТизэолIхэм ащыш горэми пыта-пIэхэр ыбгынагъэп. Мэфэ реным заор Iуагъэ, тизэолIхэм ясатырхэр пIуакIэ хъугъэх, ау пыир зэ-тыралэжагъ, кьагъэIуагъэп. Нэмыщхэм кьапэлIуэхэу кьэзаохэрэ-мэ япчъагъэ зыфэдизыр, Iашэу яIэр ашIэщтыгъэп, ашъэ икIы-щтыгъэх. Джащ тетэу чэщ-мэфитIо батальонхэр пым езэуагъэх, зэкIэ-кIогъэ тидзэмэ заом зыфагъэхъа-зырынэу уахътэ къафыдахыгъ. ЗэкIэ батальонхэм ахэт тизэолIхэр хэкIодагъэх. А зэолIхэм ащы-щыгъ Петр Мороз. ЗэолI хьадэ-хэр кьоджэдэхэм район паркым итыгъэкъохъэпIэ лъэныкIоу ша-гъэтылтыгъэх. Нэужым зэкъош къекхалэм далъхъэжыгъэх.

ХЪУШТ Шэбан.
Сурэтым итыр: Петр Мороз.

егъэджэ пэрытым ылытэрэр ригъэджэгъэ сабыйхэр непэ лъэныкIоу зэрэхъугъэхэр, гуфэбэныгъэ агу илэу, шъхъэIэфэныгъэ кыфа-шIэу, зы мэфэI кыфэмьыгушIохэу зэрэбламыгъэкIырэ ары. Юбилей зэхыхъэхэу ашIыхэрэм кы-рагъэблагъэ, упчIэжыгъу афэхъу. Арилоштыгъэ гъэсепэтхыдэхэр яшыIэныгъэ гъогу зэрэшагъэфедэрэр бэрэ кыраложьэу мэхъу. Нэфсэтрэ ишъхъэгъусэу Нур-бийрэ унэгъо дахэ здашIагъ. Зэгурылохэу ясабыйхэр шIум, дэха-гъэм фапIугъэх. Ны-тыхэр зы-щысэтэхыпIэгъэхэ Зуретрэ Аб-рекрэ цыфышIу хъугъэх, апшъэрэ гъэсэнныгъэ зэрагъэгъотыгъэу

ялэпкъ, яхэгъэгу афэлажъэх. Янэ икIэлэгъэджэ гъогу Зурет кыыхыгъ, гъэхъэгъэшIухэр ышIыхъэ ыпэкIэ лъэкIуатэ. Ащ илэс 12-м къекхъэр директорым игуадзэу Iоф ышIагъ, джы мы аужырэ илэсхэм гурыт еджа-пIэу N 15-м идиректор. Абрек полицием хэт. Инысэу Фатими Пшыжъхъэблэ гурыт еджапIэм Iут. Нэфсэт аныхъэу зышыгу-шIуIырэ икьорэлъф цыкIоу Джантэмыр ары. КIэлэгъэджэ Iэпэлэсэм тапэ-кIи гъэхъэгъэшIухэр ышIынхэу, ригъаджэхэрэм шъхъэIафэ кы-фапIэу, ибын-унагъо датхъэу псэ-унэу фэтIо. ШАТЫКЪО Анет.

ТХЭКИОШХОУ КІЭРЭЩЭ ТЕМБОТ КЪЫЗЫХЪУГЪЭР ИЛЪЭСИ 110-рэ ЗЭРЭХЪУРЭМ ИПЭГЪОКИ

Джары зэреджа-гъэхэр мэфэки-лофтхьабзэу тхаклом имузей бэмышлэу шызэхашэгъагъэм Адыгэ клэлэегъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусен ыцлэ-клэ шытым истудентхэр. Адыгэхэм ядунэе культу-рэ чыплэ ин шызыубы-тыгъэу, художественнэ прозэм илэзгъохэщэу, СССР-м ыкии АР-м я Къэралыгъо премиехэм ялауреатэу, зэлъашлэрэ ыкии цыфыбэ дэдэмэ яклэсэ тхэкиошхоу Кіэ-рэщэ Тембот къызы-хъугъэр илээси 110-рэ зэрэхъурэм ар фэгъэ-хьыгъагъ.

Кіэрэщэ Тембот адыгэ жэ-рыло творчествэм иугъоижьы-клэ, итхынклэ, изэхэфын-зэгъэ-шлэнклэ Іофышхоу ышлагъэм ныбжьыклэхэр шыгъэгъозэ-гъэнхэр ыкии ипшысэ тхылтхэм гъэсэпэтхыдэ инэу ахэлъым ещэлэгъэнхэр, ахэр апкъыры-гъэхъэгъэнхэр ары мурадэу шытыгъэр.

Литературэ мэфэкир къы-зэІуихыгъ ыкии зэришагъ клэ-лэегъэджэ колледжым адыга-бэмрэ адыгэ литературэмрэ-клэ иклэлэегъаджэу, филологие шІэныгъэхэмклэ кандидатэу Пэнэшъу Марянэ. Ащ Іоф-тхьабзэр усақлоу Хъунэго Ну-рыет Кіэрэщэ Тембот фитхы-гъэ поэмэу «Нарт кІуачІэ зы-хэлъыр уипсалъ» зыфиорэм шыщ пычыгъоклэ къызэІуи-хыгъ.

*УцІыфэу цІыфмэ уахэтмэ,
Сыдэу ар насыныгъ.*

Уахэмытыжымэ,

уалытэмэ,

ОркІэ ар шыІэныгъ.

Уигулытэ псыныпсы

къаргъомэ,

Уигунышысэ

чыжъэу лъІэсмэ,

Нартмэ акІуачІэр

уипсалъэмэ,

Сыд ар зымыуасэр!

«О узэрэтиІэмклэ тынасыпышІу»

Уитхыгъэхэр

дышгъэ хъарыфмэ,

Дунаем о уцагъашІомэ,

УишІушІэ

тыкъегъэбжъышІомэ,

Сыдым ар ымыуас!..

Ащ къыкІэлъыкІоу Кіэрэ-щэ Тембот игушыІэ щэрыо агу къыгъэкІыжыгъ: «Цыф шыпкэкІэ зызылтыгъэжы-ны зылъэкІыштыр дунаим цыфым ыкІуачІэ нахь зэрэшыпытэ-нымклэ ыпсэ емыблэжъэу, ылъэкІыштым фэдизклэ ащ хэ-лажъэрэр ары нылэп».

Мы гушыІэхэр къыгъэ-шпыпкэжъысэ, тхэкіошхор ежъ ышъхъэкІэ зэрэпсэугъэр, иадыгэ лъэпкъ литературэшхо

Пшысэр къэзыгъэлъэ-гъогъэ студентхэмрэ яклэлэегъаджэу Пэнэшъу Марянэрэ (азыфагу ит).

Адыгэ клэлэегъэджэ колледжым иклэлэеджакІохэм пшысэу «ГъогурыкІом къехъулагъэхэр» зыфиорэр къагъэлъагъо.

иІэным зэрэфэлэжъагъэр къы-Іуагъ. Тхэным имызакъоу, адыгэ фольклорым иугъоини

Тембот иІахышхо зэрэхэлъым анаІэ тыраригъаджэу шысэхэр къыхыгъэх, фольклоры адыгэ

литературэм ылапсэ шыгъэ-ным мэхъанэ ритэу, ащ тхакІом Іофышхо зэрэдишлагъэм гу лъа-ригъэтагъ. Кіэрэщэ Тембот Цэй Иб-рахымэ игъусэу ахэм язэгъэзэ-фэжыны урысыбзэкІэ язэдзэ-кІыжыны Іофышхо дашлагъ. ЗэкІэмклэ пшысэхэр дэтэу Кіэ-рэщэ Тембот тхылыи 8 къыди-гъэкІыгъ. Апэрэ тхылтэу пшы-сэхэр зыдэтыр, тхакІоу П. Мак-симовыр игъусэу, урысыбзэкІэ зэдзэкІыжыгъэу къызыдэ-кІым, Тембот насыпышІоу зы-лтыгъэжыгъагъ. Адыгэ лъэп-къым ыгу шыхъэрэ-шышІэрэ пстэур — зыкІэхъопсырэр, зы-гъэлъэшырэр, зэрэкъабзэр, зэ-

рэлІыхъужьыр, зэрэзафэр — ахэм къызэрашІотыкІыгъэм адыгэхэр зыфэдэхэр хэгъэгум ис цыф лъэпкъ зэфэшъафхэм ашІэхэмклэ а пшысэ тхылтхэр Іэрыфэгъугъэх. Зэлъашлэрэ урыс классикэу М. Горькэм адыгэ пшысэхэм осэшІу къызэрафи-шыгъэр агу къагъэкІыжысэ, псалъэм, сэмэркъэу дахэм уасэ афашІэу, агъэлапІэхэу адыгэ-хэм пшысэхэмклэ ясабийхэр зэрапІуштыгъэр къыхагъэ-шыгъ.

Адыгэ клэлэегъэджэ колле-джэу Андырхъое Хъусен ышІэ зыхъырэм ия 2-рэ «А» кур-сым шеджэхэрэм Кіэрэщэ Тем-бот ыугъоижыгъэ пшысэхэм ашыщэу «Приключения стран-ника» зыфиІоу урысыбзэкІэ тхыгъэр «ГъогурыкІом къехъу-лагъэхэр» ыІоу адыгабзэм ралъхьажыгъэм тешыкІыгъэ инсценировка къагъэлъэгъуагъ. Ащ роль зэфэшъафхэр къы-щашыгъэх Цуамыкъо Мари-нэ (нысэр), МэшфэшІу Джэнэт (лыр), Тулпэрэ Мерэм (гуа-щэр), жъонаклор (Тэтэр Ша-мил), Шъаукъо Даринэ (пшы-пхъур), Щарыкъ Русет (пшы-пхъур), Щарыкъ Назрэт (пшыр), Шъхъэлэхъо Даринэ (гуащэр). Адыгэ пшысэр агу ыштагъэу, хэлъ гъэсэпэтхыдэмэ уасэ зэ-рэфашыгъэр мыгъуащэу, сту-дентхэм егугъупэхэзэ рольхэр къашыгъэх, яадыгабзи зэнклэ-гъэ, ІокІэ-шыкІэ гъэшІэгъон-хэри къагъотыгъэх.

Колледжыр къызаухыкІэ клэлэцІыкІухэр езыгъэджэщт-хэр, клэлэпІухэр мы еджакІохэм къахэкІыштых, адыгэ тхэкіо-шхоу Кіэрэщэ Тембот итвор-чествэкІэ алэкІэлэ хъугъэ шІэ-ныгъэхэр, пшысэхэм ыкии нэ-мыкІ произведениехэм гупшы-сэу къахахыгъэхэр пІуныгъэ-гъэсэнныгъэ Іофым къащы-шъхьапэжыштых, адыгабзэр, адыгэ литературэр языгъэшІэ-гъэ клэлэегъаджэу Пэнэшъу Маряни шІукІэ агу къэкІы-жышты.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр авторым иех.

Экзаменыр сценэм щатыгъ

Илээс еджэгъум ыклэм, адрэ пстэумэ афэдэу, ис-кусствэхэмклэ еджапІэхэми музыкальнэ еджапІэхэми экзаменхэр ащатых. Мыекъопэ къэлэ муниципалите-тым искусствэхэмклэ иапэрэ клэлэцІыкІу еджапІэ ия 7-рэ класс шеджэгъэ ныбжьыклэхэм экзаменыр сце-нэм щатыгъ. Ахэр театральнэ отделением шеджэх, илээс реным, нахь тэрэзыр — искусствэхэм яеджа-пІэ зыщагъэсэфэкІэ — сенаушыгъэу зэрагъэгъоты-гъэр сценэм къыщагъэшпыпкэжыгъ.

Фантастическэ пшысэу къа-гъэлъэгъуагъэм ныбжьыклэ 20 фэдиз хэлэжъагъ, ар Отто Прейслер ипшысэу «Баба-яга цыкІур» зыфиорэм тыхыгъ. Пшысэр сценэм къыщагъэлъэ-гъоным фэшІ, ар къэзышыштыт сабийхэм ялтыгыгъэу, икІэры-кІэу агъэпсыжыгъ, ау мэхъа-нэу иІэр зэблэхъугъэп — шІур ем текІуагъ. Музыкэр отделе-нием ипашэу Елена Фоменкэм ытхыгъ (арэуштэу зэрэхъурэр апэрэп), режиссерэу зыгъэуцу-гъэр Алена Штонда, дэлэпы-лагъэр Юлия Исуповар ары.

Пшысэр сыхъатым ехъурэ кІуагъэ, ащ клэлэегъаджэхэ-ри, актер цыкІухэм янэ-ятэхэ-ри еплъыгъэх. Спектаклыр зыгу римыхыгъэ цыф залым къы-

чІэкІыгъэп. Къэгъэлъэгъонымр къызаухым ыуж сабийхэр зы-гъасэхэрэм зэрафэразэхэр бэ-мэ къаралыагъ.

КІэлэцІыкІухэм артист шыпкэжъэр угу къагъэкІы-штыгъэх. Хэти къышырэ ро-лыр ежъ ышъхъэкІэ къыщы-шыгъэм фэдэу, гуетыныгъэ хэ-лъэу къызэІуихыгъ. Массовкэ-хэр зэдырагъаштэу къашы-гъэх, орэдхэр къалыагъэх, къэ-шъуагъэх.

— Тиотделение искусствэ-хэмклэ клэлэцІыкІу еджапІэм къыщызэІуахыгъакІ пІомэ хъушты, ащ емылтыгыгъэу са-бийхэр бэу къэкІох, загъэсэ-нэу фаех, сценэр агу ре-хы, — къытиІуагъ отделени-ем ипашэу Е. Фоменкэм. — Ак-

терым ІэпэІэсэнныгъэу хэлъын фаем изакъоп ахэм ядгъашІэ-рэр, лъэныкъо пстэумклэ дгъэ-сэнхэм пае хореографиери, во-калри, художественнэ гушы-Іэри, сценэм утет хъумэ узэрэ-гушыІэштыри ятэгъашІэ.

Режиссерэу Алена Штонда шъхьафэу игугъу къэпшынэу тефэ. Ар камернэ-музыкальнэ театрум иІофышІ, еджапІэми клэлэцІыкІухэр щегъасэх, те-атральнэ отделениеу зыщыла-жъэрэр апэу къэзыухыгъагъэ-

мэ ашыщ. ИІоф зэрэфэшпып-къэм фэдэу, ригъэджэрэ клэлэ-цыкІухэри шІу елэгъух, зэгү-рэлэх, къашырэм зэдэгупшы-сэх, ыгъасэхэрэр сценэм тетын-хэм езэшыхэрэп.

КІэлэегъаджэхэр зэрэмакІэ-хэм пае кІэух спектаклэу агъэ-уцухэрэм зэрэколлективэу ахэ-лажъэ, сценкэ зэфэшъафхэр гъашІэм шыщ шыпкэжъэм афэдэу къагъэлъагъох.

— Едгъэджэрэ клэлэцІы-кІухэм зызэрэзблахъурэр ти-

нэрылтэгъу, — еІо режиссерэу А. Штонда. — Нахь чанхъу ыкии нэутхэхэу зэрэхъухэрэм нэмыкІэу, тэрэзэу, ІупкІэу гу-щыІэнхэм, апкъ занкІэу, дахэу аІыгыным етэгъасэх. Цыфы-бэм апащхъэ къызижъэхэкІэ, мыукІытэхэу, замыутыІоу сце-нэм тетых. Ащ фэдэ шэн-зе-кІуакІэхэр сценэм изакъоп, гъа-шІэми къащыфэфедэщтых.

Тхъашъегъэпсэу ятэІо Але-ни, Елени, Юлии, нэмыкІэу са-бийхэм ягъэсэн хэлэжъагъэ-хэми. Тышъуфэраз шъуишпып-къэу искусствэм икъежъапІэ иІъэоянэ клэлэцІыкІухэр зэрэ-тежъугъэуцохэрэмклэ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Саугъэтым игъэпсын лъагъэклуатэ

Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» инахыжхэм ясовет изичэзыу зэхэсыгъо тызыгъэгумэклэрэ Иофыгъохэр гъэцэклагъэ зэрэхушхэм шытегущылагъэх. Анахъу кы-хагъэшыгъэр филармонием ыпашхъэ сагъэуцурэ саугъэтым инеушрэ мафэ зыфэдэщтыр ары.

Адыгеим и Къэралыгъо филармоние ыпашхъэ зэхъоклыныгъэхэр фэхъух. Пчэгущоу чыгу гектаритлу фэдиз хьурэм саугъэт шагъэуцоу фежыгъэх. «Лъэпкъым исаугъэт». Джары пэшлорыгъэшъу зэреджагъэхэр. Ащ кешлэкыгъэу культурэм и Гупчэ кызылэуахышт, зыгъэпсэфышлэу чыплэр шытышт.

Урыс-Кавказ заом илэхъан тичыгу къэзыухъумагъэхэм, лыхъужъу фэхыгъэхэм саугъэтыр афагъэуцущтэу кыттышхуштыгъэми, Иофым зэхъоклыныгъэхэр фэхъугъэх. Архитектор цлэрылоу, саугъэтым иэскиз зышлыгъэ Бырсыр Абдулахъ дезымыгъэштагъэхэр, кылорэр гуклэ икыоу зымыштагъэхэр зэхэхэм хэлэжагъэх. Арэу шыгъми, рагъэжыгъэ саугъэтыр агъэуцун, пчэгур агъэклэрэклэн, цыф зэхэхьаплэ шыгъэным фагъэхьа-зырын фаеу унашъо аштагъ.

Адыгэмэ ятарихъ саугъэтым

кыырилотыккыу пльытэн пльэкыштыгъа? Зэхэхъэм ащ мымаккыу шытегущылагъэх, яеплыккыу зэдимыштэхэуи кыыхэкыгъ. Лъэпкъым илэхъужхэм, тарихым кыыхэхыгъэ цыф цлэрыломэ ясурэт 12 саугъэтым тырагъэуцощт. Альэкыуацлэхэр тетхэгъэнхэр нахышлуклэ алытагъ. Залъашлэрэ тицыфхэр бэ мэхъух, зэклэми ясурэтхэр саугъэтым тебгъэуцонхэ пльэкыштыгъа.

Ар кыыдалгытэзэ, зэхэхъэм кыышыгушылагъэх Шхьэлэхъо Абу, Тхьаркыохъо Юныс, Къуижэ Казбек, Быжъ Сыхьатбий, Бырсыр Батырбий, Къэзэнэ Хьамзэт, Хьоткыо Самир, Кыргъ Асхьад, Мэщфэшлу Нэдждэт, Бэгъушъэ Адам, нэмыккхэри.

Бырсыр Абдулахъ кыылауагъэм нахъ дырагъашти, саугъэтым игъэуцун лъагъэклогъэнэу рахъухагъ. Урыс-Кавказ заом фэгъэхыгъэ саугъэтыр нэмыкк чыплэ шагъэуцущтэу кылауагъ.

Адыгэ Республикэм культу-рэмккэ иминистрэу Чэмышъо Гъазыйрэ АР-м лъэпкъ Иофхэмккэ, Лэкыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмккэ ыккыи къэбар жьугъэм иамалхэмккэ и Комитет итхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэррэ зэхэхъэм кыышыгушылагъэх. Иофым бэрэ зэрэпылыгъэхэр кыыдалгыты, гупшысагъэ ахълэу унэшъо тэрэз зэлуклэм цыштэгъэныр игъоу алытагъ. Нахыжымэ ясовет итхьаматэу

Хъунэгэ Чэтибэ къэгущылагъ, зэфэхьысыжхэри ышыгъэх.

Сыда пчэгум ыцлэщтыр?

Агъэуцурэ саугъэтым зэреджэщтхэм тегущылэхэзэ, пчэгоу филармонием ыпашхъэ кыышызэлэуахыштым цлэу фаусыштыми ыгъэгумэклыгъэх.

«Адыгэ пчэгум», «Республикэм ипчэгум», нэмыккхэри кылауагъэх.

Сурэтым итыр: зэхэхъэм Чэмышъо Гъазый кыышгъу-щылэ.

ФУТБОЛ

КІЛЭЦЫКІУХЭМ ЯКЪЭУХЪУМЭН И ДУНЭЕ МАФЭ ЗЭДЕШІЭЩТЫХ

Футбол клубэу «Шъо Іэгуаом» изэнэкъоккыу Урысыем щэккыо. Адыгэ Республикэм и СДЮСШОР иккылэцыккыу командэхэр ащ хэлажъэх. Пэшлорыгъэш ешлэгъухэм ащытекулагъэхэр Адыгеим апэрэ чыплэр кыышдэхыгъэным фэбанэх.

Анахыккыу зыхэт купым 2001—2002-рэ илэхъэм къэхъугъэхэр цызылуклагъэх. Кошхъэблэ ыккыи Теуцожь районхэр финалым зыщыздэшлэхэм, пчъагъэр 1:1 хъугъэ. Зэлуклэгъур зыщаухыным кошхъэблэмэ кълэпчъэм Іэгуаор дэдзи, 2:1-у теклоныгъэр кыдахыгъ, апэрэ чыплэр афагъэшъошагъ. Теуцожь районхэр ятлонэрэ хъугъэ. Ящэнэрэ чыплэм Тэхьутэмкыое ыккыи Мыекыопэ районхэр фэбанэгъэх. Ешлэгъу уахътэр 1:1-у аухыгъ. Пенальтиклэ 9:8-у тэхьутэмкыуаехэр теклуагъэх.

— 1997—1998-рэ илэхъэм къэхъугъэ кклэхъу финалым хэфагъэхэр Мыекыуапэ шыздэшлэщтых. Кълэу Мыекыуапэрэ Теуцожь районхэрэ якомандэхэр зэлуклэщтых. Мэкъуогъум и 1-м зэнэкъоккыу аухышт, — кълэуатэ Адыгэ Республикэм футболымккэ и СДЮСШОР изавучэу Пэнэшъу Мыхьамодэ. — Кклэцыккыу якъэхъумэн и Дунэе мафэ тикъалэ шызылуклэщтых Мыекыопэ ыккыи Тэхьутэмкыое районхэм якомандэхэр. Хагъэуцфыккыу чыплэхэр кыдызыхыгъэмэ зэхэхъахэр афэгущылощтых, шлухъафтынхэр афашыштых.

Нэклубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэлуклэгъухэм шлуагъэ къаты

Музыкэмккэ урысые Академиеу Гнесинхэм ацлэ зыхырэмрэ Адыгэ Республикэм культурэмккэ и Министерствэрэ Мыекыуапэ шызэхъащэгъэ егъэджэныр шылэныгъэм кыыхэхыгъэу цыт. Искусствэхэмккэ республикэм иккылэцыккыу еджаплэхэм япашэхэм яшлэныгъэ хагъэхъонимккэ уахътэм диштэрэ егъэджэныр афызэхъащэгъ.

Егъэджэн программэр нахышлоу гъэпсыгъэным, ащ кклэ-егъэджэхэм яеплыккыу кыышалоным мэхъанэ аратызэ, зэхэхъахэм зэгъэпшэнхэр ашыгъэх. Теориерэ кклэегъэ-джэ Иофшлэнымрэ зэпхыгъэхэу егъэджэныр сыдыгъуи зэхэхъащэ зыхъуккэ, кклэеджаккыомэ яшлэныгъэ нахъ псынклэу хагъэхъошт. Егъэджэн программэм кклэу халы-хъагъэр зэрагъэфедэрэ шыккылэр зэфэхьысыжъэ, уахътэм диштэрэ шыккылэшлэхэм алыхъуштых.

Мыекыуапэ шыккыу егъэджэ-ным Ирина Домогацкаям иеплыккыу кыышлотагъэх, программэ гъэуцфыгъэу илэмккэ искусствэхэмккэ еджаплэхэм япашэхэр ыгъэгъозагъэх. Культурэмрэ искусствэмрэккэ гъэсэнныгъэм хэхъоныгъэхэр егъэшлыгъэнхэм пыль институтэу Москва дэтым идиректор шхьафэу, педагогикэ шлэныгъэхэмккэ кандидатэу Ирина Домогацкаям зэхэхъэм кыы-зэрэшилуагъэу, ныбжыккыуахэм яегъэджэн зэхъоклыныгъэхэр ишыккылагъэх.

Адыгэ Республикэм культу-рэмрэ искусствэмрэккэ иеджаплэхэм методикэмккэ я Кабинет

шагъэхъазырыгъэхэ тхыгъэхэри Мыекыуапэ шыккыу зэхэхъэм шагъэфедатгъэх. Ирина Домогацкаям кыызэрэхигъэщыгъэу, Иофшлагъэу шылэр зэфэхьысыжы-зэ, лъапсэр бгъэпытэн фае. Ащ укыпкыырыккынышъ, уапккыу узэрэлыклогъэным уегушысэ. Егъэджэным сыдэу шытми зэхъоклыныгъэхэр фэпшыныхэр тэрэзылоп. Адыгэ Республикэм культурэмккэ и Министерствэ ииофшлагъэ кыыхъэхын, нэмыккыу шьолгырхэм алыбгъэлэсын пльэккынуу шылэр маккы.

Нэрылгъэу Іэпылэгъухэр, опыт пэрытыр, культурэмрэ искусствэмрэ яцыфхэм яхыплэгъэ буклетхэр зэрагъэхъазырхэрэр, нэмыккхэри тиреспубликэ культу-рэмккэ и Министерствэ шлуккэ фалэгъух. Ирина Домогацкаямрэ Адыгэ Республикэм культу-рэмккэ и Министерствэ иотдел ипашэу Шэуджэн Бэлэрэ егъэ-джэн зэхэхъэм осэ ин фашыгъ. Еджаплэхэм япашэхэр уахътэм

диштэрэ Іэшхъэтетых, ккым лъэхъух.

Адыгэ Республикэм искусствэхэмккэ иккылэцыккыу еджаплэу Лъэцэрыккыо Кимэ ыцлэ зыхы-рэм идиректорэу Шхончбэшлэ Муратэ зэрилгытэрэмккэ, ащ фэдэ егъэджэнхэм лъапсэу ялэр лыгъэклогъэным фае. Еджаплэ пэпчэ узэрэщытхъун, узэрэ-ушылын шылэу М. Шхончбэшлэм кыытилуагъ. Директорхэм яопыт кыызэфалотэжыккыу, егъэджэныр зэрэлыгъэклогъэным зэдегупшысэх.

Искусствэхэмккэ кклэцыккыу еджаплэхэр къэзыухырэмэ культу-рэм епхыгъэ сэнэхъатхэм за-щадзыеу джырэ уахътэ кыыхъ-кы. Искусствэр шлу зылыгъу-хэрэр, сэнаушыгъэ зыхэхъхэр дэгъоу зэрэрагъэджэщтхэм кклэ-егъэджэхэр егъэгумэклых, ар ялофыгъо шхьафэмэ ахалгытэ.

Сурэтым итхэр: Шэуджэн Бэлэрэ Ирина Домогацкаямрэ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Кыдызыгъэклэрэ:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ Иофхэмккэ,
Лэкыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмккэ
ыккыи къэбар жьу-
гъэм иамалхэмккэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шхьафэ

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхъышлэр:
385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьафэм
иагъэр
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэккыызы-
хыгъэр секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хъутын Иофхэмккэ,
телерадиокъэтын-
хэмккэ ыккыи зэлы-
Іэсыккэ амалхэмккэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлары-
шлэп, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыыху-
тыхэрэм мышып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмккэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
ккыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажыхэр-
рэмрэ яеплыккыу
зэтемыфэн ылгъэ-
кыштыгъэхэр пшъэ-
еджэхэм кыыт-
фагъэхыгъэр тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыккыи къэ-
зытхыгъэхэм
афэккыдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
3536
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1273

Хъутыным
узыккылэгъэнэу цыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыккылэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00